

نسخه خطی درباره
معماری عصر صفویه
 در موزه بریتانیا

از طرف شاه طهماسب صفوی در مورد نحوه پذیرائی همایون پادشاه مغولی هند که بدربار شاه طهماسب پناهنده شده بود. (۲)
 نسخه خطی شماره ۴۰۹۵ نوشته کوتاهی است درباره معماری عهد صفوی. متأسفانه این نسخه کامل نبوده و بنظر میرسد قسمتی از آن مفقود گردیده و یا تحریر آن کامل نبوده و با تمام نرسیده باشد.

از آنجائیکه نسخه مزبور حاوی اطلاعات سودمند اصطلاحات معماری آن زمان است بدون تغییرات عیناً "منتشر میشود، باین امید که برای معماران بناهای تاریخی سودمند باشد.

م. ی. کیانی

در موزه بریتانیا بخش نسخ خطی سه نوشته از دوره صفوی بجای مانده که بشماره های ۴۰۹۳ - ۴۰۹۴ و ۴۰۹۵ به ثبت رسیده است. این نسخ که بصورت طومار بتحریر آمده بخط شکسته تعلیق بوده و با احتمال زیاد در اواخر دوره صفوی توسط شخص واحدی کتابت شده است.

نسخه خطی شماره ۴۰۹۴ نوشته ای است درباره کاروانسراهای عهد صفوی در اطراف میدان خمینی اصفهان و کالاهای تجارتي مختلف که در هر یک از این کاروانسراها عرضه و یا خرید و فروش میشده است (۱).

نسخه خطی شماره ۴۰۹۳ فرمانی است به علی قلی خان شاملو

رُزْدَايِ تِنِ عِمَارَتِ وَ طَرِيحِ آن

طَبِی بَعْنِی بُرْدِ بُرْزِکَ بُرْدِ کَوْچَکِ اَبْوَانِ بُرْزِکَ اَبْوَانِ کَبِکِ
 اَبْوَانِ بُرْزِکَ اَنْتَ کِه طَاقِ اَنْ مُفَرِّکُنْ بَاشَد وَ دَرِ اَنْ فِیلِ کُوشَمَا
 اَشْتَه بَاشَد وَ طَاقِ چِه دَاشْتَه بَاشَد وَ بُرْدِ وَ طَبِی بُرْزِکَ اَنْتَ کِه دُودَرِ
 اَشْتَه بَاشَد وَ بَا لَایِ اَنْ پِجْرَه چَشْمَه تَمکِ بُود وَ دَر هَا دَاشْتَه بَاشَد
 نَالَا رَطْمَه دَر پِشِ اَبْوَانِ دَاشْتَه بَاشَد وَ بَعْنِی جَائِهَا هَت کِه دَر پِشِ

۱- این نسخه توسط نگارنده در مجله باستانشناسی و هنر شماره ۵ بجای رسیده است.

۲- این نسخه توسط نگارنده در مجله آینده شماره ۱۰۰۱۱ سال ۱۳۶۰ صفحات ۸۱۵-۸۲۱ منتشر شده است.

دُجُكُ اُرُوسِي يَعْني بَجْرَةُ حَمْمَةُ بُزْكُ رَاكُوَيْدُ وَطَاقُ وَيَنْمُ طَاقُ و
 وَطَاقُ طَاقَهَايُ بُزْكُ مِثْلُ اَيُولِ دَفْتَرِ خَانِهٖ رَا طَاقُ وِرَوَاقُ مِيكُوَيْدُ
 وِسَفْتُ هُوَا اَكْتُ كِهٖ ظَايُرُ دِي كِهٖ طَاقُ وِرَوَاقُ نَدَاشْتَهٗ يَاشَدُ اَنْرَا
 سَفْتُ هُوَا رَاكُوَيْدُ وَايْجِهٖ عِمَارَاتِ يَادَسَاهِيَّتِ سَفْتُ هُوَا رَا نَدَارَدُ
 وِبَيْتَرِ طَاقَهَا وِرَوَاقُ دَارَدُ وِبَجْرَةُ جَامِكَاةٗ وِدَرِ اَيُوَانِ اَزَارَهٗ لَعْنِي بِنْدُ
 اَيُوَانِ رَا سَمِشْتُ كَارِي وِدَرِهَا وَاكِرِي نَاسُ لَعْنِي شَاهِ نَشِيْنِ وِبَوِي شَاهِ
 نَشِيْنِ لَعْنِي دِي بُوَارِي كِهٖ سَتُوْنُ عِمَارَاتِ اسْتُ وَا نَرَا جِرَزُ مِيكُوَيْدُ
 وِدَرِ عِمَارَاتِ يَادَسَاهِيَّتِ مُسَبِّتُ كَارِي اسْتُ وَايُوَانَهَا يَالَايِ اَيُوَانَهَا
 شِيكُ بِنْدِي اسْتُ وَا لَكِهٖ بِنْدِي يَالَايِ عِمَارَاتِ لَسْتُ اسْتُ
 وِتَالَايِ طَرَفِ نَدَارَدُ اَزَا قَنَابِ اَزَارِ مِسْرَانَهٗ وَا يَادُ كِي عِمَارَاتِ
 كُوَشْتَهٗ اسْتُ وِدَرِ هَرِ كُوَشْتَهٗ دِي اَيُوَانَكُ دَارَدُ كِهٖ اَمْدَنُ يَادُ اَزَا نَخَا
 وِدَرِ چِهَارِ صَفْتَهٗ هَا يَجْمَعُ رُوْشَنَ اِي چِهَارِ رَاهِ يَادُ دَارَدُ كِهٖ اَوْرَا
 رُوْزَنَهٗ وِعَرْزَهٗ هَمِ مِيكُوَيْدُ وِدَرِ بَعْضِي خَانَهٗ هَا كِهٖ يَالَا خَانَهٗ اسْتُ وِدَرِ
 كُوچِكُ دَارَدُ اَوْرَا رُوْزَنَهٗ وِدَرِ بَعْضِي يَالَا خَانَهٗ مَانَسِدُ يَادُ رِيَانِ كِهٖ هَمِ
 يَكُ حَجْرَهٗ نَهَا وِدَرِ حَجْرَهٗ عَرْزَهٗ هَا وَا نَرَا هَمِ رُوْزَنَهٗ مِيكُوَيْدُ هَمِ عَرْزَهٗ
 وَا جَامِكَاةٗ اَكْتُ كِهٖ دَرِ كَلْبِيَايِ رَقَائِلِ اَزِ سَمِيشْتَهٗ اَلْوَانِ رِيكَا دَرِ كُ